

СССР ЧУРАЛЧЫГААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭЙИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 122 (4389) ♦ 1973 сы 1. Алтыны 11 күн ♦ Сымата
ЧЭПЛИЭР 2 харчы

Х а б ы а т
1931 сыл аятынны
15 күнүттэн тахсар

Тохусе пятилетка бийзаарыылаах сылын үһсэ кварталга бүтүө. Үлэ түмүктүүр эппиэттээх кэм — тохусе квартал сагалыыа.

Оройуон хаһаайыстыбалара ааспыт кыстыкка, Бүтүн Союзтаагы социалистическай куоталаһыга кыттан, сүһү икитинтэр уонна иниттэн бородууксууһа ыһыаны үрдэтэргэ сорох үчүтэй түмүк-эри ситиһиппэттэ. Эрилик Эристин аатынан долхот ССРС Тыл-тын хаһаайыстыбатын министрствотун, тыа хаһаайыстыбатын уонна сөбүтүүккэ үлэһиттэрин профсоюзун Били Комитетын Кы-ыла Знамятыа, оттон Субуруускай аатынан совет Саха АССР-ытын хаһаайыстыбатын министрствотун уонна профсоюз об-комун Кыһыл Знамятын ыһыалар. Совет Соловьевтаагы «деле-гата, Эрилик Эристин аатынан долхот Хайахсытталары биригэ-этэ уонна «Юбилейнай», 36», Чочууза фермалара ОСКП обкомун, Саха АССР Министрдарын Советын Бочуотунай грамоталарынан аараадалаһылар. Оройуон тыатын хаһаайыстыбатын 17 ба-е-ыһнара ССРС орденнарынан уонна медалларынан аараадалаһар ү-үк чинэскэ тиһистилэр.

Бийылын государственнай бызааллары ситийин-тээхтик толорор дин социалистическай куоталааһыны кэргэнник тэрийбит түмү-
эр, государстваа үтү атымлааһын сыйлаары былаана оройго
рдүнөн бааһан айан 19 күнүгөр толорулуна. Үлүс квартаа
үмүтүнэн ааспыт сый ити көппөсөөр биринди ыахтан үтү бы-
ны 98 килограмман үрдээтэ, ал иһигер Эрлик Эрстини ааты-
дан колхозка—236 килограмман, Калинин аатынан колхозка—
42 килограммнан. Ула атын да саллаарыгар сорох үчүгөй көр-
өрүүгөр эми бааһар.

Ситиһиллибиги чигэтэн турал, бэлигин туох баар хүүһү-кудиги, тэрийэр үлэни бүтүнүүтүн таһаарыллыбыт итэбастари сорууулаахтык туоратымга, баар кыахтары толору тулаанымга тулайыллыах көрүнгөөх. Маныаха сүүрү соруктарынан сүөһү иһинитин государственной быһааныарын бары көрүгүрүнэн толоруу, бары өттүнэн үтүгүйдик тэрийиң, сүөһүттэн ытыллар боруууксуйаны албэтин уонна хаачыстыбатын күөдэрим буолаллар

Кыстык устата бириднн мччт сүбү привелии ортогунан 79 килограмна тиердин (аасныт кыстыкка 77,6 килограмм этэ) ун-а хас бириднн ынахтан ортогунан 900 килограмм үүтү ылаы аасныт кыстыкка 867 килограмм (аиммыта) соруга туруорулуна. Сүбү туһата суох олүүтүн таһаарбат иһин кордобуу хаһаан-ытааар да күтүүрлэ. Онон кыстык бастакм күнөөриттэн ит оргутары толорууга бары сүүсүһүттөр уонна специалистар социа-листическай куопалаһымылара хаһаанчытааар да кээн далааһын-аахтык үлүүк кууруоннөөхтүк төрүлүнэхтээл.

Бу күнвэргэ партийнай тэрилтэлэргэ, хайаахыстыбаларга — от-
досниктарга, биригээдэлэргэ, фермаларга ССБП райкомун XII пле-
ума общественной сүөһү кыстыгын тэрийи туһунан бопсуроос-
а ылыммыт уураарын олоххо киллэрин сорукарын, дууллаһиин
нээнниги ыстылла турар. Ол мунунахтарга сүөһү кыстыгын үлэ-
титэргэ кыстык устата үрдэттиллибит социалистический абаһаа-
хыстыбалары ылыналар, чөпчү сорукары тургуруналар.

Бийылыгы кыстыкка тым халайыастыбатын үлэһиттэрин куотала-
ныларын үрдүк көдьүүстөөхтэ, бөйүн хырыстаммат айымны-
нах үлөдө дуогу дынг-чахчы өрө куурдэр төбүү бийытылаан
өрийин уонна бу үлөһөн хүниэтэ дьарыктаным—бары партия-
лай, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр уонна ийилинэктэр
оветтарын боччумнаах сорунтара. Эбэхтэтигитибалары ылына-
ан, куоталабыыны садалаан бараан, урукку өттүгэр сорох сир-
эргэ бууларын курдук, ону умугууга хаалларбакка, ол тэлөрүт-
ан иһинтигэ хаас ый ахсын түмөн, уосей көрдөрүүгэ таһааран
онна коллектив дуулааһиниһитигэр туруоран ийилинэхтөөх. Осон
ас биһирдиги үлэһит уонна коллектив бөбөтүгэр ылыммыт эбэхтэ-
тигитибалары хайаан да тэлөрөрүн ситиһилинэхтөөх.

Бийилгыш ыарахан кыстык улахан сорукутары бийазарыга, диништер куураэниэвэх үзүтэрин көбүлээниниңэ, айар дьодурда-
ын салгын үрдэтингэ социалистическай куотазанын үлүлүчү
лазан суолтаны ылар. Бу күнүртэ Октябрь инниэвиге куота-
арыгы сөө дөһын киригник төнийдэ.

Үлөһиттер социалистическай куоталыһымыларын кыһччых, дьа-
һыһаахчын төрөһин, ону чаччы маассабай оһөрүү—бу сага си-
һиһилэртэ өрөһлөөх мөһтиэ.

АЛТАЙСКАЯ КЫРААЙ. Социалистическай Улс Геройа И. А. Максименко (снимокка) байылыгы бурдук хомуурлар «Путилловский» совхоз коммунист-комбайнердарын салайда. Звено кыраай механизатордарын куоталаймыларыгар хомуур бастакы күнүрүттөй ийишкелээбита. Совхоз хомууру кылгас камыс мытан бүтөрбита. Механизатордар малпы «Етеной долос» совхозка көмөлөсүүттөрө. Коммунистар бу да халааймыстыбыда соруудам түргөткөч талорбуттара. Максименко эвеноти жжкы совхозудан 33 гың, тахса центнер бурдугу хомуйда. Звено салайлааччынан «Сибиряканы» бундериыткан 12 гың, центнер сүкөзөнн.

ССТА фотополимеризата.

булчуттар уонна кылы шитээччилэр

оройуоннаабы XII слеттарын кыттылаахтарын
Ы Н Ы Р Ы Ы Л А Р А

КҮНДҮ ТАБААРЫСТАР!

Үс орденнаах Саха республикаатын бары үлэ-
һиттэрин кытары биһиги, булчуттар уонна
кымыл иитээчилэр, тохсус Һатилетна үһүс,
быһаарыылаах сылын сорунтарын ныйыылаах-
тын телорорго сорунтанабыт, Ийэ дейдубут ва-
лютной фондун хангатыга түүлээби соботуоп-
кклааһынгга туох баар нүүспүтүн ууруохтаах-
пыт.

Түүнээс бултаахынга унна кылы нити
га эсэ да итэстэр, ану тэга туһаныллыбатах
кыахтар элбэхтэр. Ол курдун, билигин да биир
идээхэтэрбит багтын опытарын кизгик ту-
һаммалпыт, сорох хаһайыстыбалар бултаахын
ситэтэ суох тэрийэллэр, саһылы нитиэгэ, кыыл
тиринтин хаачыстыбатын туспарыга сорох
специалистар, салайааччылар быһаарылаах
дьаһаллары түргэнник ылан испэттэр. Иннини-
тин бу итэстэр туоратыллыах түстээхтэр.

Билиги, слог кыттыылзахтара, манлык со-
циалистическая эбэһэстелистибэни ылынабыт:

1973 сыга оройуон үрдүнэн госуударствога 177 тыһыынча солкубайдаах түүлээги туттарар былаанмытын 102 бырыһыан, оттон үүнэр сыл 1 кварталынаабы соруудабы 105 бырыһыан толорорго:

бу инниттэн былзанныах 145 нэдрэай, 7 үөрэнээччи уонна 120 любитель-булчуттары ту-
вордоога:

бултуур сирдэри кизикник, телору туһанарга;
түүлээх хаачыстыбатын туспарымга олохтон-
тут нормативтары кытаанахтын тутуһарга, ти-
инини оҕоруу техникатын үчүгэйдик баһы-
тырга, буланмыт түүлээх 80 бырыһыанын
ефегэ суох туттарары ситиһэргэ;

булгаахын бөдлөөхтөрүн кытааныхтык туту-
арга, браконьердаахыны, түүлээдн чааһынай
аадаа тутууну, атылаахыны утары сору-
уулаахтык охсуһарга, ол нһин бары кадровой
улчуттар общественной инспектордарынан буга-
арга:

хас бийрдин булчут сеп буолар бултуур та-
риллэнэригэр ньһанаага;

биригээдэнэн сылдын бултааһыны ниягник
лохтуурга;

эдэр дьону үөрэтэн, кадровай булчуттар кэн-
элэрин хангатарга;

саһылы иттигини тәрдүттән тупсаран, тириини өкөрүуга бастың опыты туһанан, гасударствоға туттарыллар саһыл тириитин орто сызатын 120 сәлкупайға тиздәргә:

жэлэр сэлгэ биир ийз саһылтэн ортотунан
3-тэн итэвчлэ сүлх обону ылалга.

Оройуон бары булчуттарын, кыылы итээччилэрин бу эбэхээсталистибэни чинээстэхтин төлөөрүгө, онуоха социалистическай куоталаһыы-ы кинигини тэиктэн үлэлииргэ ыгырабыт.

СУУККАБА—770 ГРАММ

Эрдик: Эристин аямын хонук ахсын ө
коххо Хонтоботоогу бичигээдэтин трайм улаан
Ламта дин, ферматыгар 250 бо Тогтонохон 45
рооску кыстаан турар. Старша катары обили
йынан коххо фнр бастын суу тайгэснит.
сүхүүта Т. Г. Карлена үлэлнir. Чакирга А
М. Н. Харитова сафыны 40 88 төбөнү,
нылзай көрбүта. Онтукалара хас 50-нү көрөн

Кинилэо ити шайрайлара хонон турдаахтарыи ахсын 540—596 граммга тийгэ улаант калбиттер. Маина А. Н. Ануооин 100 сана төрөгөрү тушвута. Итинтан биара мүчү туттаран олбүт. Ол эрээрн ити бүсбөйдэбит сүбүлэрин сууккатаары узватымнара 728 граммга тийгит.

П. ЯКОВЛЕВ.

СҮӨНҮ КЫСТЫГАР—ПАРТИЙНАЙ КЫҢАМНЫНЫ!

КЭТЭСИНИИ, НАЙЫЛАНЫИ СОДУЛЛАРА

Общественнай сүөһү кыстыгы тэрийингэ үөскөбүт ыраахаттары туоратыга оройоннаабы партийнай тэрилтэ сөрүктэрин апаан-минээн дүүллэспит ССКП райкомун XII пленума буолбутуттан ылаа аһаар ааста. Ити биризмэ-бэ оройуон маанайгы сүөһүк партийнай тэрилтэлэрэ, хаһаайыстыбалар, учаастактар, отделинелар, биригээрдэр коллентивтар пленум уураабын олоххо киллэрингэ балаача үлэни ыыттылар уонна онон сүөһү итинтэргэ, киниттэн бородууксуйаны ылымга плетилетка быһаарылаах сылын ситиһилээхтик түмүктүүргэ быһаччы дыһаллары ыттылар.

Ол эрэри дыһала сир зайы эри-дахси буолбатах, сорох производственной коллентивтарга бу сүөгүн суолталаах хаһаайыстыбаннай сөрүгү быһаарылаах тулуйуллубат быһаарылар, эппитэ суох быһаарылар таһаарыллылар.

ХОПТОБО—Эрилик Эристин аатынан колхоз базовый бөдөн биригээдэтэ. Кини колхоз быһаарылыабын, парткомун хонно-рун аныгар, хараабын далыгар олохтор. Ол эрэри манна сүөһү кыстыгы тэрийингэ дыһа баччатыгар дээрнэй бары, дыһа-лаан устуу саларан турар. Соторутаабыта оройуон үлэһиттэ «Сага олох» хаһаарка бөһөт-төмүт «Бөһөт моһуоттар» дьон төбөлөөх критическай корреспондентияны аахпыттара. Итингэ ыһылыбыт чакчылар толору кырдыктаахтары уонна Бөһөтө эр баар буолбатахтары холторолор бөһөтө да билинэр-эрээрнэй, кэм даһанн туох да дыһаа ылабака олохтор. ССКП райкомунан быһылыбыт бөрбөнүккэ бу биригээдэтэ, үөһө ааттаммыт ферма ба-ло-һаабына өссө мөлтөхө көһүннө.

Биригээдэтэ сүөһү кыстыгы тэрээһингэ адыһын сатархай. Кыстык хотоннор баччааһа дээрнэй үчүгөйдик өрөмүөннөнө иликтэр. Сорохторо саас хайдах быра-рылыбыттарай да сөнүк турал-лар. Аһаар, түнүктөрө сага

бүөлүнэ сатаан эрэллэр. Кормо-кухнялар үлэһиттэр. Манньа-сыттар көөннөрбө өтөрдөхторо аһааран комбинорму тынны, муустаах ууга булкуллар.

Эбик аһылыгы бөлөһүннөһүн тэрилтэ илик. Былаан, график да баара биллэбэт. Воровскаларга оту туох да көннөй-көрдүгө суох ороскуоттуулар. Ферма тэрилтэ көөн кыбымга сүөһү-мүт от да кыйан көрүлүбүт, сүөһү талбытынан киирэн сир, таһар.

ССКП райкомун XII пленумун уураабын олоххо киллэрингэ пар-тийнай тэрилтэ ылыммыг уураа-кумаарыга хаалыт, туолбатах. Сүөһүттэр ортолоругар соци-алистическай куоталаабын дыг-ниэхтик тэриллибэтэх. Бу улахан суолталаах дыһала Хоппово хайдах сыһааннаһаларын пар-тийнай тэрилтэ секретара таб. Павлов «Эбиктэлиһтэ» үөһө оттоһулан баран контуораттан таһа илик» дьон этингэ да көр-дөрөр. Ама, итинтэн ордук эппи-тэ суох быһы, куотуттар сы-һаан баар үһүө?!

Кыстык бу көлөп турдагына баһааннаа итинтэни үрдүнөн производство командирдара аа-таах биригээһиндэр эт. Луков-цев уонна Платонов сөччө-бачча кыһаларга суох тутталар, ту-һааннаах партийнай уураахтары толорууга дыһа-чакчы сүүрбөт-төр-көппөттөр, колхоз салалтата, парткома туту диирин, хаһаан дыһаарын күүттэрин быһы-ыһаллар.

Ленин аатынан колхоз Оду-лутинаагы учаастагар дыһала эмиз бөрүктэ суох. Оттоох-мас-таах, кыстыр кыахтаах курдук туттан, холкутук олохуу дьон манна баар. Аһааннаах орто-то хайы-үө буолла. Онуоха дээрнэй манна биир да хотон ситэ сы-һаан, түнүктэ уурула илик. Ман-нык ынахтар сатаары хотонго тоһон, титирээн хополлор, күн-бүк таһырдыа уурулааллар. Эбик аһылыгы бөлөһүннөһүн сүөһү-мүт уурулаа суох. Ити барыта сүөһү холлууттар-дыһаайыттар, уу-уулаа быһа түһүүттөр твардөрө саарбаа суох.

Манна быһыа 66 ынах кыта-раата, эбик сүөһү көннүнөн өл-лө. Баччааһа дээрнэй 130-ча ынах саатарыла илик. Ол урдү-нөн искусственный снажэлэһини нууна үлэһиттэргэ ыраалыт.

Кыстыкка бөлөһүннөһүн итинтэ туруктаага улаастах салалтатын дыһааннэһин сеп этэ. Хомойуох иһин, сөбүдэһэй коммунист таб. Матвеев кыстык тэрээһин ды-һааларынан прэ-хоро дырыкта-мат, үөһөттөн ороһууу, дыһа-йыны күүтэр курдук. Оттон күн-дыл күүһэт.

Иккис сайын эргийэрин кэ-һэрднэй кыстыгы тэрийингэ хө-һүүн сыһаан Субуруускай аа-тынан совхоз Хатылытаагы от-дэлиһиттэргэ эмиз таһыта. Бы-һыи үлэһэ киирэхтөөх иккис хо-тон тутууга баһа тардылан, 400-чөө ынах сүөһү күн бүгү-нүгэр дээрнэй хаарга хаата. Сүө-һү барыта хотону булуо өссө да ыраах.

Хатылылар, аһаартаага холоо-тоххо, быһыи балаача аһылы саппаастаахтар. Отделение управ-ляюшайа таб. Ефимов этэриннэй, кэмчилээхтөөх, кыстык устата сеп буолар от, соломо, фураж, комбинорм баар. Кэмчилээхтөөх, кичэллээхтик ороскуотталаах! Оттон итинтэ сыһаан билин-тэ манна көстүбэт. Төттөрүтүн, хаһаайыстыбаннаа суох буолуу,

«дэлэмсийи» чакчылар таһа-тураллар. Комбинорм кураак бөр-түрээһин тэһэллэн көлөр сына-лаах аһылык баһаа ыһылар-тобуллар, түбүһүк сүөһү, си-бинингэ сир. Сөһүрөөттөргө-мүт ут, эмиз үгүстүк тохтор-хоронор. Оттон муньаар буоллар, төһөлөөх эбиксэ аһылык буолуо эһэй?!

Эбик аһылыгы сороһуулаа-һын Хатылыта, дьигэр, талга эрэ сылдьар. Дуһаа быһар мас-сыһа баара эрө иккис күн үлэ-лээн баран тохтоо турар. Де-кади́кка дьону маасабай та-һаары тэриллэ илик.

х х х

ССКП райкомун бөрөтэ үөһө аһааһыбыт производственной коллентивтарга сүөһү кыстыгы тэрийингэ тулуйуллубат быһа-рыны, эппитэ суох сыһаан-наһы, бөһөтөһүн кэтэһини, найылааны таһаарыллыбытын иһин туһааннаах салаар үлэ-һиттэри-коммунистары партийнай сэмбэ тардыталаага уонна кичи-лэртөн баар итэһтэри турган-ник туораталарын, кыстык тэ-рээһин үлэһэни бүтэрэ өхсө-лөрүн уонна онон общественнай сүөһү итинтэни, итинтэн боро-дуусууһу ылым быһааннарын халбана суох толороллорун мо-дуйда Субу күннэргэ ордук

улахан болзонто эбик аһылыгы сороһуулааһыны кууйурууга, хотоннор өрөмүөннэрин ситэригэ, хас хотон аһылык кормоцехтары (кормокухнялары) тэрийэн үлэ-лэтингэ, сүөһүнү барыта хо-тоһго тургортон кичэйэн көрүү-гэ-истингэ уурулаахталаах.

Государство сааһаа—сөкүөн. Ууту уонна эти туттарыы бы-һааннаа хас биирднй өтдө-лөнөһүн, улаастаһын, биригээ-дөнөн, ферманна, хас биирднй сүөһүттүкөн хайаан да тодо-рулаах туһаах.

Ситиһини дьону кытта үлэ-һаарар. Партийнай тэригэ-лэр сүөһүттэр ортолоругар маасабай-политическай үлэни төрдүттөн туһаар, социалисти-ческай куоталааһыны кичиһик, дыһааһаахтык тэрийэр эбөһи-нэстээхтэр.

Коммунист—партия активнай баһаа. Кини партийнай уу-раахтары болдоһор, үгүө суо-бастаахтык толорор нэстээх. Парткомнар, снахтаары партий-най тэригтөлөр орто эвөнө сала-йар кадрдрга быһылы курдук ыраахан кыстык көлөн турдагы-на көрдөбүлү, көмөнү хаһаанчы-тааһа да кууйурудалары мада. Бу ордук хаһаайыстыбалар кичи уһаайбаларынаагы базовый от-дэлиһелар, учаастактар, биригээ-дэлэр үлэһиттэригэр сыһааннаах. ССКП райкомун бөрөтэ итиннэ өссө биирдэ төһөдөлөөн ыда.

ҮРДҮК КӨРДӨБҮЛЛЭЭХТИК

Калинин аатынан колхоз быһыи оттоһун бы-лааннэй 33 бырыһыан уонна эбик аһылыгы бө-лөһүннөһүн сорууһа 47 эрө бырыһыан толордо. Ити түмүгэр бу хаһаайыстыбаа балаһааннаа ордук ыраахан буолла. Ол урдүнөн сүөһүнү кы-стыкка киллэрингэ манна улахан быһаары та-һыта.

Колхоз коммунистары байлэрин уонсай пар-тийнай муньахтарыгар общественнай сүөһү кыстыгы тэрийин бөһүрөөһүннэй кичиһик дүүллэстилэр.

Оттоһунна общественность көмөтө ситэтэ суох тэриллибэт. Холобур, үгүс кичиһээх орто-оскуола коллектива үгүгөйдик кыттыбатах. Ма-ныаха нэһилик Советын исполкома сөптөөх тэ-рийэр үлэни ыһытаах. Эбик аһылыгы бөлөһүн-нэһингэ эрдэттэн тэрээһиннээх үлэ барбатах, су-буотунууһууһа дьон маасабайдык кыттыта тэриллибэтэх.

Сүөһү кыстыгар бөлөһүннэһингэ, чуоллаан хотон-нору оһорууга, балаача үлэ кыттылыбыт. 250 тобого телатник тутулуубут. 200 тобого телат-ник ситэриллэ уонна 400 ыччат сүөһүгэ хотон, Нуотараа 200 сүөһүгэ бөрөстүөй хотон оттоһу-луттар. Ол эрэри сүөһүнү хотонго киллэ-рин хойутатылыбыт. Ордук Маралайытаагы биригээдэтэ тэрээһин үлэ мөһтөхө критика-тардылыһа. Манна аһаары сымлаааха күһүн сүөһүнү хотонго хойутаан киллэрин, онтон ти-тэрэн адыһа сүөһү баһа түһүүтэ таһаарыллы-та. Быһыи ити итэһэ эмиз хатылаһар кутта-лаһыт. Баччааһа дээрнэй сүөһү барыта хотонго киллэриллэ, хотоннор өрөмүөннэра бүтэриллэ илик.

Муньааха биригээһин С. Г. Толстоухов бу курдук эттэ:

— Манньаахтык тийбэт, ынахтар таах сы-дыллар. Ол да иһин ууту кыйан ыһаппыт, быһаанн баһараа да бүк толорор кыах баарын кыйан туһааммыт. Чыччаа курдук сорох формалар ыһа уттэрин туттарбат буоланнар, уут төварһааһа ыһаах. Билигин бөдөй ыһаа-лар мөччирэһтэ сылдьаллар, 7 ыһааһыт суох, көрдөөтүбүт да булбатыбыт.

Бу да итинтэн биригээдэтэ ула-хамнаа туру-га хайада дьэһтэһик көстөр. Биригээдэ совета үлэһиттэ. Дьон үлэһэ контуруулаһаат, үлэ ре-жиһе тутулулубат. Биригээһиндэр бөһө-бөһө-дө.

раттэн ситэһэ суох үлэһиттэр, тус-тусса ды-һаһаллар, талбыттарынан сылдьаллар. Ол иһин үлэ тэрээһинэ сатаары, дьонтон көрдөбүл намы-һах.

Колхоз үтүу государственна аһааһааннэй уонна базовый ыһаан сымлааагы быһааннарын өссө ба-лаһаан ыһаар толорбута. Аһаары сыһаан бири-гээһин ууту ыһаан 142 килограмынан үрдэтэ. Ол эрэри баар кыахтар өссө да ырааһынан сит-тэ туһааннаһааттар. Бу иккис биригээдэтэ ба-лаһаан ыһаар үтүу ыһаан улаханник таһаары түстэ, 18 манньаахыттан быһааннарын 14-дэ толорботулар. Барыта 60 ынах уолла. Колхозна ыһааһы деловой ыһаан намыһах, сүөһү туһата суох өлүүтэ билигин да үгүс.

Аһаары сыһаан эбик аһылыгы мөһтөхтүк тэ-рийэн, онно сөптөөх суолтаһы биригээһин, колхоз ыччат сүөһүттэн иһаһаан ыһааһа уонна уут намыһа намыһах көрдөрүлүмкитэ. Быһыи кыстыкка кичиһингэ ити бөдөн итэһэ эмиз хаты-лаһаан эрэа дьэһсининнэй үөскөһөт буолуон са-таммат.

Муньааха тал эппит коммунистар тэрээһин үлэһэ кыһаллыбат быһылар баалларын, биригээ-һиндэртэн, тустаах үлэһиттэртэн көрдөбүл на-мыһаан, ыһылыбыт уураахтары олоххо кил-лэрингэ дьону түмэн туруорууга үгүс итэһтэр баалларын чорбөтөн билиһитилэр.

Олохтоох партийнай тэригтэ колхозтаахтар социалистическай куоталаһааннарын ситэтэ суох тэрийэр. Сайынны кэмгэ фермаларга аги-татордар үлэһиттэһтэр.

Партийнай муньаах сүөһү кыстыгы тэрийин-гэ чопчу сөрүктэри туруора, чуоллаан кыстык уе-тата биир бороон улаатыһтын ортоһунан 72 кило-грамм, сууһаа эбилиһин 300 грамм таһа-дэргэ, ынахтан ортоһунан 700 килограмм ууту ыһаа быһаарылыһа. Эбик аһылыгы күткө тэ-рийэргэ дыһааннаа. 800 тонна дуһаны, 5 тон-на минеральнай бракетти, 5 тонна гидропоннай үүһэһини, 5 тонна мууһаа уутун, 34 тонна балыгы, 40 тонна ходоһуу уонна 40 тонна ис-кусственной үтүу бөлөһүннэһингэ иһаһаан 5 кор-мокухнялары үлэһиттэн, хас күн аһы 35 тонна көөннөрбөнү оһорон сүөһүгэ ситэргэ уураа-һаанна.

ФЕРМА БА КОММУНИСТАР КЭЛЛИЛЭР

МОЛДАВСКАЯ ССР. Теленешт-ская оройуон «Винтория» колхо-зун ферматыгар 11 коммунист үлэһин. Уһуһулаа бу эппиттээх учаастааа производстаа аһын салааларыттан кэлбиттэрэ. Кини-лэр көбүлээһиннэринэн эбиктэ-лиһтэ туһаан иһингэ күннэтэ контуруулаһаат, массыннаан ыһаан маастардарын оһуулаа үлэһин. Бары манньааһыттар бэйэ-бэйэлэрин үлэһин хара-рыта бэрбэрээһэллэлэр, опы-тарын атаһаһаллар.

Ити барытын түмүгэр сыл бас-таны аһаарыгар государственна быһаанн таһынан 200-тэн таһа-тонна уут аһааһааннаа. Ман-ньааһыттар эбиктэһтэһтэһтэ-рин аһаартаан иһэллэр. Кинилэр бары нэригтэ биирднй ынахтан 3000-тан таһаһаан миллиграмм ууту ыһаллар.

В. Чайковская фотота. ССТА фотохрониката.

Бу ий 8 нүмүгэр булчуттар уонна кыылы интээччилэр оройуоннаабы XII слеттара буолан ааста. Онно түүлээби со-
ботуепкалааһын төхсүс пилитетна бастагы анарыгар туругун
уонна быйылгы сезоннаабы сорунтарын туһунан
райпо бырабыланын председателин соботуепкага солбу-
йааччы таб. СОФРОНОВ М. Е. данылаата дүүүлээһилиннэ.

ПЯТИЛЕТКА бастагы анары-
гар түүлээби туттарыы бы-
лаанын Карл Марке аатынан
колхоз 107,3, Субуруускай ааты-
нан колхоз 103,4, Ленин ааты-
нан колхоз 83,2, Калинин ааты-
нан колхоз 78,1, Эрилик Эри-
стин аатынан колхоз 75,3 быры-
һыан толордулар. Онон оройуон
үрдүнэн бу кэмээри соруудаы
толоруу 92 бырыһыанга эрэ
тэҥнэстэ. 31724 солкуобай суу-
малаах түүлээх государстводо
сита бериллибэтэ.

Маныаха саһылы интэиттан
даһаны, бултааһынтан даһаны—
иккииннэригэр—түүлээби тутта-
рыы былааннара толоруллубаты-
лар. Ону ааһан бултааһын сору-
дамын биһир да колхоз кыйбата.
Кинилэртэн Ленин аатынан кол-
хоз бөл 56,3 бырыһыан эрэ то-
лордо. Оттон саһылы интэиттан
түүлээби туттарыыга Эрилик
Эристин аатынан колхоз баара-
суоҕа 56,6 бырыһыан көрдөрүү-
лөннэ. Бу хаһаайыстыба быйыл
биһир ийэ саһылтан сыччах 0,9
орону ылла.

Былааны толорон иһингэ аас-
пыт өттүгэр кыахтар толору
бааллара: булт үөскээһинэ куһа-
рана суоҕа, саһыл фермаларын
үлэлэрин тупсарыы—бэйэбит
илиһиһт иһигэр. Онон соруудах
толоруллубатын суолта ситэ бе-
риллибэтинэн уонна тэрээһин
үлэ мөлтөөһүн эрэ быһаарыахха
сөп.

Биһиэхэ булка эрдэттэн үчү-
гөйдик бэлэмнэһэн камыгар тах-
сы кыаллыбат. Сыллата былаан-
наах булчуттары толору туруор-
байпыт. Чугастаы ааспыт сылы
да ылмааха, оройуон үрдүнэн
154 кадровай булчуттан 70-нара,
120 любитель булчуттан 74-тэрэ
таһаарыллыбатахтара. Холбур,
Эрилик Эристин аатынан колхоз
35 кадровай булчут онугар лю-
бителлэри холбоон туран 27 ки-
һини булка анаабыта, ол иһигэр

ленин хааччылар булчут аһаа-
на арыах.
Хаһаайыстыбаларга булт тэри-
ли булууга кыһамы мөлтөх.
Түүлээхтэргэ төрөккө, караһи
тийбэт.
Каскылээхтик дыһамматтан
булка эдэр дьон тардыллыбаттар.

Браконеердары утары үлэ-
тыллыбата. Бултааһын бөдөҕө
кытаанахтык тутуһулуубат. Бул-
таммыт түүлээх тиригин таһа-
аһын хааччыстыбата бэрт мөлтөх,
онно тири сыматтын тү-
һүүтэ улахан. Бастыҥ булчуттар
«иһтэри тарбаттылыбат, бэйэбит

Туттарылар саһыл тиригин
хааччыстыбата улахан лажыах.
Ол курдук, былырын биһир ти-
рин ортотунан баара-суоҕа 70
солкуобай 35 харчыга турбутта,
тири хааччыстыбата мөлтөөттөн
21233 солкуобайдаах нөчөөтү
ылбыһыт. Оттон бу камыа биһир
тири себестонмоҕа 150 солкуо-
бай 12 харчыга тэҥнэспэтэ.

Быйылгы IV кварталга түү-
лээби соботуепкалааһын была-
нын толоруута тэрээһин дьаһал-
лары төстү тупсарыы эрайыл-
лар. Оройуон үрдүнэн 146512
солкуобай суумалаах кварталлаа-
бы соруудаы толоруу тэҥэ өс-
сө пятилетка ааспыт кэмтэр
государствэ иһингэр улахан иэ-
спитин сабар тыла үлэни тэри-
йэриһт наада.

Бу туһунан «Секса» иһигэр кэп-
сэтин буолда. Слет кыттымылаах-
тара булт үөскээһинэ букатын
куһаар, онон хаһаагытааһылар
да тэрээһиннээхтик турууна,
кытаатан үлэлэтэхиниһэ табал-
лар иһэ аттилар.

Кинилэр нэһилжэктэргэ бул-
туур сир харыртаа оҕоһулууба-
тын, иһиһэ тыһан кэмээк
дьоннор бултааһыт төбөхторутар
тиһиһа сатыырга тиһиллэрини,
көлө атынан, булт септаринан
(ордук булт сааларын) хаач-
чылаһы, саһыл интэитигэр сы-
һыан мөлтөрүп сэмэлээтилар,
ыраах сирдэриһэн бултуурга,
аһчаттары булка үөрэтэргэ,
браконеерствонь утары соруну-
лаахтык охсуһарга, булчут ит-
тары булуурга, иһтэргэ этти-
лар.

Слет үлэтигэр ССКН райкомун
бастагы секретара таб. Листикон
И. П. кыттыһын ылла уонна
иһигэр не хөһөнөөх этиһин
лордо.

Түмүгэр слет кыттымылаахтара
дойду түүлээххэ сакааһы
чыастээхтик толорорго оройуон
бары булчуттарыгар уонна кыы-
лы интээччилэргэ ыгырыаы
ыланыһылар.

С. ДАНИЛОВ.

ИЙЭ ДОЙДУ САКААҤЫН ТОЛОРУОХХА!

ырыһах уонна производствот-
тан хийдах да биһиэхэ ордорунан
тахсан бултааһыт дьоннор. Иһиһэ
тыһан 22 эрэ киһи түүлээхтэ-
битэ. Былаан туолбатара. Колхоз
государствэ иһингэр 2700 сол-
куобайдаах иэскэ киирбитэ.

Ити курдук, Калинин аатынан,
Карл Марке аатынан колхозтар
20-лин кадровай булчут онугар
9-туу-10-нуу киһини анаабытта-
рынан дуоһуйбуттара, оттон өлө-
төн сорохторо бултааһытара.

Итичэ аһыах булчуттарыт
аны тыада олус хойутаан тахсы-
быттара уонна үгүстэрэ киһи сир-
ринэн буолбакка, чугас эргин
сылдьан соруудахтарын толорбо-
тохторо. Атаах киһи тэлэһийи
бултуура биллэр. Ол эрэри кө-

Ааспыт сылга 5 онугар 1 эрэ
үөрэнээччи булчут интэилиһа.
Анаа үчүастактарынан үлэ-
сти бултааһын төрүлүбэт. Булт
өлөхсүһү ыраах үчүастактары-
гар базаны тэриһи туһунан этэ
да бериллибэт.

Булчуттар икки ардыларыгар
социалистическай куоталаһын
тэһитилиһтэ. Кинилэр хас биһир-
диллэра быһааччы тустаах өбө-
һасталистибалээх буолуулар, ол
туолуута хонтуруолланан, уопсай
биллэһэ таһаарыллан иһингэ си-
тиһилиһтэ.

Түүлээх былаана туолууттар
күүс-көмө буолуохтаах булчуттар,
уонна балыксыттар оройуоннаа-
бы обществолара анааһын толор-
боттук үлэлэһэн кэллэ.

да кыйымылаах түүлээхсигэр
нымалара түмүлүбэт, аһыттар-
га тигэрдиһтэ.

Кыылы иһиги турута кэли
сидларга ылла мөлтөөтө. Сорох
сирдэргэ маннаах суолта да бе-
риллибэттик сыйыаһыһа та-
һаарыллар. Быйыл биһир ийэ са-
һылтан оройуон үрдүнэн ортоту-
нан 2,2, ол иһигэр колхозтарга
—1,8 эрэ өрө ылмыһа. Ийэ
саһыл кытарааһына элбэх. Кыы-
лары аһатын, коруу-хараһын,
зооветеринарияй дьаһаллары
өлөхтөөһүн, тэрийэр үлэни иһ-
тын көрдөбүлгэ ырааһыан эи-
лиһтэбит. Кыылы иһтэр ферма-
лар материалнай-техническай
базаларын бөдөрөгүтүтэ үлэ ситэ-
та суох.

Субуруускай аатынан совхоз Кытаанах-
таары отделениетын кадровай булчута,
Октябрьскай Революция орден кавалера
Гаврил Иванович КОРКИН хайымы-үйэ-
пятилеткатаабы соруудаһын куоһарда, ха-
һаайыстыбата пятилетка бастагы анары-
гар тыаһтан бултаһар түүлээххэ былаанын
аһара толоруутугар бөйүтүн дьоһуннаах
кылаатын киллэрдэ.

Сотурутаарыта киһи булчуттар уонна
кыылы интээччилэр республикатаабы V
слеттарын үлэтигэр кыттыһын ылла уоп-
на онно «1973 сылга социалистическай
куоталаһын кыйымылааһар» знагынан на-
раадаһаанна.

Гаврил Иванович үүмүт булт сезону-
гар эмиэ аһыттарга холобур буолар курдук
ситиһилээхтик бултууругар эренилэр.

СНИМОККА: Г. И. Коркин сизини кыты-
ры олорорун көрөдүт.

П. СЕДАЛИЩЕВ фотота.

Комсомольскай тэрилтэхэргэ отчуоттар, быһбардар ЫЧЧАККА—КӨМӨНҮ, КӨРДӨБҮЛҮ

Субуруускай аатынан совхоз
Болтоҕоһообу отделениетын ком-
сомольскай тэрилтэтин отчуот-
туур-быһбардыр муһыһа баста-
кыттан бэрт мөлтөх тэрээһин-
нээхтик сагаланна. Кындаа би-
ригээдэтигэр үлэлиир комсомо-
лесттары шофер С. И. Местников
чалыах буолан пуҥевый лист
толорторон баран аккаастаан ка-
һыһан, муһыахха сорохтор эрэ
тырыттылар.

Тэрилтэ биһир сыллааһы үлэтин
туһунан бюро секретарын сол-
буйааччы Марфа Архипова да-
кылаат өҥөрдө.

Манна учуокка турар 62 ком-
сомолестартан 80 бырыһыаннара
производства быһааччы үлэлиир.
Отделение управляюща А. П.
Листиков төһөрөөһүн бэлэтээби-
тинни, суеһу интэитин туттаах
үлэлэра ыччаттар илиһилэригэр
баар. Көпсөтин кинигэр үлэ-
хамнаска баар итэбэстэр, быһа-
рыһылар уонна кетүгүлөр тур-
дулар. Оскуола паартатыттан
производства тахсан үлэни
сыйдыар өдөркөөн ыаньыксыттар
сорохторо быйылгы эбөһөтөлнө-

тибалэрин да, былааннарын да
толорбот кутталлаһыттар. Со-
рохтор 17-лин ынахтаахтарыт-
тан билитин 8—9-тууну эрэ
ымылар. Эбиһи аһылык, көөнньөр-
бо өңөһүүтэ ылайтарбат.

Куһуһа туттуллар сөп-сөбү-
гэ, иһигэр-хомуос тиһибэт. Бири-
гэдэһир П. Е. Петров үлэһиттэр
наадыһыларга көбүлүнүк
сыйыаһаһар. Онэртөрүөх, булан
биһиэхэ буолан баран, ону бү-
түн ийи быһа сөһөр. Фермалар
хотоннорун эрөмүөнэ, кыһыһы-
га бэлэмнэра өссө да ситэ илиһ.
Сайынны өттүгэр атын сиртэн
санта калбит, сиря-уоту бэлбөт
уолаттары бостуугунан анаабыт-
тарын түмүтэр ынахтары сүтэ-
тэһи эрдэ уолларына түбөһтө-
лэ тахсыбыттар. Бу муһунах
буолаһын күн биригэдэһиһтэр
ууну кыйаһан бастарбыккалар
көөнньөрбө оҕоһулуубатах. Кы-
далга борооску көрөөччүлэр
300-төн таһа төбөрө илиһилэ-
һи баһан уулаталлар. Фермага
сана тахсыһыт өдөрлөргө сөһтө-
х үлэһиттэр усулуобуйаны тэрий-
тэх түмүгэр улахан ынахаттар

үөскээһиттэр. Ол да иһиһа бөлү-
мүһаахха комсомольскай үлэ
туругар иһигэр-тоһон көпсөтин
кыйаһан тахсыбата, наар куһуһа
көрсүлэр ынахаттар тустары-
нан аһахтык эттилар.

Дьыһгар маннааһы комсомо-
льскай тэрилтада не сөһөһиһи үлэ
биллэрдик мөлтөүлүбүт. От-
чуоттуур камыа биһир да мччат
комсомолга үүннэриһтэбэтэ. Ити
комсомольскай тэрилтэ үлэлиир
мччат ортотугар сабыдыала кы-
ратын, оруола намыһарын көр-
дөрөр. Чилиһинскай үсунуобу хо-
муйууга ирдэһил, бөрөдөн суох.
Комсомолестар уонна мччаттар ор-
тотуругар общественнай бэрээдэ-
ги харыстааһынга эйдотөр-и-
тар үлэ ыһтылыһбат. Ол соду-
лутар мччаттар ортолоруттан бу-
руйу өҥөрүү чухчылары таһа-
рылаллар. Ааспыт сылга комсо-
молестар политүөрэхтэра ситэтэ
суох тэриллибэтэ.

Уопсай муһыах бу бөдөһ
итэбэстэри сорууулаахтык туо-
ратары комсомольскай үлэни
салгыны тупсары моддуйда.

Комсомольскай тэрилта бө-
түн үлэти ортотон сымалланна
уонна бюро саһа састаабы бы-
барданна. Бюро секретарынан
Зоя Герасимова талалыһа.
А. ШИШИГИН.

РАСИЗМ БЫЛААҤЫН АННЫГАР

«Сиргэ аа дьэн баар буол-
лаһына, ол — Иоганнесбург
чугаһыгар Нарстониһага баар
«Уэстери дип левелс» кыһыл
көмүстээх рудниһа». — диилэр
онно сылдыһыт дьоннор. Ула-
хан дириһгэ киһи тунна-
стыах сылааһыгар сууһага 14
чэас устата үлэлиир, нуттал
суох буолуутугар амаллаах
кыра эмэ да техниката суох
горняк-африканецтар бэйэлэ-
рин хаатыргалыы үлэлэрин
төлөбүрүгэр көппизинэнэн
хамнаһы аахсаллар. Рудниһа
хаайтарбыттар монцентрацион-
най лаабырдарга маарыһыыр
бөһүлэктэргэ өлөрөллөр.

Африканецтар бэйэлэрин
ыар балаһыаньыларын ула-
рытарга кыра да холоһон кө-
рүүлэра САР расистскай бы-

лаастарын өттүттэн ырыһ-
таах утарыһыны көрсөр. Сөҕө-
рутааһыта бүтүн аан дойдуну
Собуруу Африка пелициһа
өре турбут горняктары саба
бэтээһыһы, ол түмүгэр 12
киһи өлбүтүн, 27 киһи баа-
һырыһыан туһунан сурах деп-
гуппуга.

Синионка: африканец-гар-
или 14 чэастаах хаатырга-
һыы үлэтин кэмнээһин күһкэ
биһир миһисэ аһы ылар.

Камера Пресс-ССТА
фоталара.

Редакция ПОЧТАТЫТТАН

ОРТОНОН СЫНАЛАНА

Айыла харыстабын үлөйт-
терин профсоюзун оройуонаабы
тэрияттигэр мөстөм үлэтин ту-
һунан председател Д. К. Пина-
гинь отчуота истилинэ. Кээн
көпөстөн киниттэн үлэ ортонон
сыналана.

Мөстөм сага састаба быы-
барлана. Кини председателинэн
Иван Иванович Окопешников та-
дылына.

АЙЫЛБА ЭДЭР ДОБӨТТОРО

Соторутаабыта Хадаар абыс кылаастаах оркуолатын үрдүкү кы-
лаастарын отуттан тахса үөрэнээччилэрэ классовдарын салалта-
тынан молхоз саһаан кэрпит ойуурун мутугун ыраастаан унат-
тылар.

Сааһын эмиз VII кылаас оболоро күөх зонара мутун ыраас-
тааһынын мыппыттары.

Ити курдук, айылба эдэр добөттөрө биір өттүнэн, төрөөбүт-
үөснээбит, күннөтэ туһана турар баай-хара тыаларын баһартан
араканчылыылар, инни өттүнөн, кыстыкка кириин сағаназды
тиннит-түгөмөт биризмээ колхоз үлэтигэр-хамнаһыгар нөмөнү
өкөрөллөр.

Е. КОЖУРОВ,

Хадаар нэһилигин леснигэ.

ҮЛЭБЭ ХААЧЧЫСТЫБА НААДА

Сыл айы кэрнөтө Чурапчы
сельсоветта уонна коммунистай
предприятиелар комбинаттара сө-
лөһөнөн тупсарыма көрүлөр
үн үтүс өттүн оройуон киинигэр
баар муосталары туттарыма
уонна өрөмүөннөөһүнүгэ өрөс-
күөттүүлэр. Ол эрэри, бу муос-
талар ойнууларын хаачыстыба-
та куһаҕанттан билигин даһаны
сыдыааччылар абаһа эрийи кө-
рөллөр.

Холобур, быткомбинат анны-
наа муэһи төмтөрүгэр түөрүү

саҕатый муоста, төһө да иккитэ-
үстө ойнуулунар, хайы-үйө
кыһа кыһан сыдыааччыта
алдыһа. Арҕаа улахан муоста
үрүт мастара сорого хамсаан, тө-
һүттан, сорого олох түһөн турар.
Барыта дэриэбинэ иһигэр көнү-
кү туорутуҥа биэс муоста баар.
Ол муосталары көлөр сылга эр-
дэттэн быһааннаан, үчүгэй көс-
түүлээх уонна хаачыстыбалаах
гына өкөрөй, калээччи-барааччы
эрийи сарыйарга уоддыста.

В. ИГНАТЬЕВ.

ПОЛЬША НАРОДНАЙ СЭРИИЛЭРИН 30 СЫЛА

Польша Народнай Сэриилэрин
историята 1943 сыл алтынны
12 күнүгэр Белоруссия сиригэр
Ленино чугаһыгар буолбут кыр-
гыһыттан сабалана. Ити кыр-
гыһыма Советской Союзка та-
риилибит Тодеш Костюшко ла-
тынан бастаах дивизия мытты-
быта. Польша буйууннара не-
мецкэй фашизмы бүтэһиттээх-
тик үлтүрүтүүгэ тийэ советскэй
саллааттары кытары сарын-са-
рынтан өйөһөн кыргыспыттар.

Польша Народнай Сэриилэрэ
билигин национальнай муттан
туох буолуутун уонна эйэлээх
социалистическай тутууму хара-
быллыылар, зам дойдуга эйэни
бөбөгөтүү дылапатыгар бэйэ-
лэрин кылааттарын киллэрэллэр.

СНИМОНКА: үөрэнни кэмгэр
ыттыны көррентирөөһүнү;
танковай чаас үөрэх нэмгэр.

ЦАФ—ССТА фотолара.

Комментарий колонкама

Агрессор иригириитэ

Израиль агрессордарын буруй-
дарынан Ближней Востока кут-
таллаах байыаннай ирссэн төлө-
но эмиз күөдүйдэ. Израиль сө-
ринтиксэттэрэ алтынны 6 күнү-
гэр Египетке уонна Сирияга са-
га түһүүлэрэ Тель-Авив «кыр-
һайдарынан» эрдэттэн быһаан-
намыта итэһинэ кичэлээхтик
бэлэмнэһилибит саарбаа суох.

Биллэрин курдук, малым
арабскэй государстволарга Из-
раиль хас да хонук үстата саби-
ленилээх провокацияны биридэ
эре өгөрбөтө, олох илэ-бааччы
разведкалыыр сыаллаах өтлөр.
Ону кытта биір кэмтэ Египети
уонна Сирияны кытары үөтү
тохтоһуот линияга күөстөөх та-
тиминэн Израиль балаача армей-
скэй холбоһуктара түмүлүбүт-
тэрэ. Оттон Тель-Авив официал-
лай представителлэрэ сымыыл-
ка көстөн турар сайабыллыыла-
лары өгөрүбүтүтэрэ, олоҕо
кураллах тыһынан арабскэй го-
сударстволар «Израильск саба
түһүргэ бэлэмнээһин» курдук
эппиттэрэ. Биір тыһынан эт-
тэххэ, агрессор бөйүтүн өрөс-
уоһунукуту дайыһаларыгар
эрдэттэн төрүөт өһөстүбүтэ.

Израиль уочараттаах байыан-
най авантюрата чопчу ХНТ Ге-
неральной Ассамблеяты XXVIII
сессията үлэһин күһүмүгэр
ойнуулуубута иккэнэ буолбатах
нэн сарайыһа сөн. Ити сессия
түс кыттыллаахтара Ближней
Востокка Израиль салгана турар
агрессиятын сорунуулаахтык са-
малир уонна бу оройуонга бы-
һылы-майгыны ХНТ быһаары-
тыгар итэһинэ аан дойдутаагы
быраап уопсай билиһилибит

З. БАСНАНОВ,
ССТА ырытааччыта.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

ЫЧЧАТ КИЭНЭЭНИ ОСКУОЛАТЫГАР ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭРГЭ ЧЭПЧЭТИИЛЭР

Үлэһин ыччаттар профессио-
нальнай мастеровдарын уонна
уопсай үөрэхтэрин таһымын үр-
дэтинэ соһуонунан көккэ чэпчэ-
тиилэр көрүлүлэр.

Ыччат кыһааҥи оскуолатыгар
ситиһилээхтик үөрэнээччилэргэ
кытатыллыбыт үлэ күнө, эбэтэр
магистратыбыт үлэ нэдиэлэтэ
уонна төлөһүлэр үөрэх уопсу-
ска көрүлүлэр (КЗОТ 190,
191 ыст.).

Тэрияттар административна-
ла үөрэнээччилэргэ сөптөөх усу-
луобуалары тэрийнэхтэхтэр. Ол
курдук, кинилэри уһун боодьох-
тоох комбинаттарга ыытма,
үөрэнэр биризмэлэрин устатытар
үлэ чааһын таһынан үлэбэ тар-
дыа, ону тэҥэ занятиеларга сыл-
пыларын мөһөйдүнү үлэбэ ту-
һанма суохтаахтар. Үөрэнээччи-
лэр уочараттаах уопускаларга
оскуолаларга экзаменнары тут-
тарар биризмэлэритэр көбөрүл-
лүктэрин сөн. Үрдүн квалифи-
кациялаах үлэлэргэ көбөрүүгө
бастаан турар ситиһилээхтик
үөрэнээччилэр учуоттаннах тус-
таахтар (КЗОТ 187, 188, 192,
193 ыст.).

Юридическая консультация

Бый бүтүүтүгэр үөрэнээччи куһаҕан
сылаатын көнөрбөтөх буолла-
дына, КЗОТ 190 уонна 191 ыст.
көрүлүбүт чэпчэтиилэринэн кө-
лөр ыһаа туһамат.

Киһиэхэ оскуола
үөрэнээччилэргэ үлэ күнүн
уонна нэдиэлэтин уһуна

Ситиһилээхтик үөрэнээччи-
лэргэ үлэ нэдиэлэтэ икки үлэ кү-
нүнэн аччатыллыахтаах, эбэтэр
үлэ күнэ ити икки күннэ сөн тү-
бөһөр аһааннаах чааһынан кыт-
атыллыахтаах. Ол эрэри үлэ-
тэн босхолоһуу барыта үөрэх
дыһын устатыгар 36 үлэ күнү-
төн ордуо суохтаах (КЗОТ 190
ыст.).

V, VI, VII кылаастар үөрэнээч-
чилэригэр үлэ биризмэтин кыт-
атыма сылта 8—12 үлэ күнүгэр
тыһыһахтаах.

Киһиэхэ оскуола ситиһил-
лээхтик үөрэнэр рабелайдар уон-
на сулуусулаахтар сайыгыны
уонна кыһынны каникулларын
биризмэтигэр кытатыллыбыт
үлэ нэдиэлэтин, эбэтэр үлэ кү-
нүнэн туһаматтар.

Кытатыллыбыт үлэ күнүгэр,
эбэтэр үлэ нэдиэлэтигэр
хамнас төлөнөр дуо?

Үлэттэн босхолоһуот биризмэ-
лэригэр киһиэхэ оскуола
үөрэнэр ыччаттар үлэһин сир-
дэригэр орто хамнастарын 50

бырыһаанын ыталаар, ол эрэри
хамнаста олохтоһуот иккэнэйтэн
(киһиһайыттан) итэҕэһэ су-
һу (КЗОТ 190 ыст. 3 ч.).

Тэрияттар, предпрятиелар,
учреждениелар администрация-
лары производства постоот
суох нэдиэлэбэ 1-2 үлэ күнүн
X—XI кылаас үөрэнээччилэри-
гэр (хамнастарын төлөбөһө
тураа) кинилэр көрдөһүлэри-
ни көһүлүөхтэрин сөн.

Бу көһүлүөһүнүгэ төлөнүлэр
босхолоһуот күн, эбэтэр кыта-
тыллыбыт үлэ чааһа көнөрбөтөр.
(КЗОТ 190 ыст. 4 ч.).

Үөрэх уопускатын уһуна төһөнү?

Тыа сирин ыччатын киһиэхэ
оскуолатын выпускной экзамен-
наах XI кылааһын үөрэнээччи-
тигэр үөрэх уопускатын уһуна
20 үлэ күнүгэр, оттон VIII кы-
лаас үөрэнээччилэригэр 8 үлэ күнү-
гэр тэһиһэр, сүрүн үлэтин ок-
ладыттан, эбэтэр тарифнай ста-
катыттан хамнастарын төлөһөн
тураа (КЗОТ 191 ыст.).

Производства үлэһин-үлэһин
ыччат киһиэхэ оскуолатын V,
VI, VII, IX, X кылаастарыгар
үөрэнээччилэр кылаастан кы-
лааста таһаарыллар (перевод-
ной) экзаменнары туттарар би-
ризмэлэритэр 4-тэн 6 хонукка
дэри (ортоку хамнастарын тө-
лөһөн тураа) үлэлэригэр босхо-
лоһуоттаахтар. Ити босхолоһуот
күннэрэ КЗОТ 190 ыст. көрүлү-
бүт үлэһин биризмэлэрин кыт-
атыма аахсыллар.

М. НИКИТИНА,
оройуон пренурига,
юстиция младшай советнига.

Ситиһилээхтик үөрэнээччи-
лэринэн кимнээх
аабылалларый?

Ситиһилээхтик үөрэнээччи-
лэр аабыллар, өскөтө кини биір
да предметтэ куһаҕана суох
буолуодына.

Оскуола дирекцията ий аһын
үөрэнээччи үлэһин тэрияттин
административтыгар кини үөр-
дэни билигин уонна занятиелар-
га сыдыһытын туһунан саби-
дэһиһэлэри түһэрэн иһиэхтээх.

ВИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс
ул. 12. ТЕЛЕФОНАРЫТ: редактор— 9-13-95, редакторы солбууааччы, эппиэт-
секретарь— 9-14-95, отделлар— 9-14-95, уопсай— 9-15-05.

«Сагаа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского
района КПСС и районного Совета депутатов труд-
ящихся Якутской АССР